

בעניין הפקעת בעילת זנות ע"י תקנתא דרבנן

א

ביבמות (נ"ט). פליגי ר"מ ור"א ור"ש בגדיר איסור בעולה לכה"ג, ושניהם מקרא אחד דרישו. לר"מ ילפין מ"בכתוליה" שדוקא הנבעלה במקום בתולים נועשית בעולה, ולר"א ור"ש כל שנבעלה בין בכרה בין בשלא כדרמה נועשית בעולה.

ושם, אמר ר' יהודה אמר רב דנבעלה שלא כדרמה פסולה לכוהנה (יעי"ש ברש"י דמיירי בכח"ג וכן מוכח מהמשך הגמ'), ומוקמין דרב אליבא דר"א. ומקשה הגמ' دائ' קר"א תיפול' דהנבעלה שלא כדרמה אסורה לכח"ג משומ זונה, דהא ר"א סובר דעתנו הבא על הפנוייה שלא לשם אישות עשה זונה. והגמ' שקלי' וטרוי במימרא של רב ובסוף מוקין דמיירי בנסיבות שאינה זונה ומ"מ הריא בעולה.

ולכאורה קשה, دائר שמייננה פקעי קידושה ולמפרע הות פנוייה שבא עליה פנוי והוא"ל זונה לר"א. ומתרץ הריטב"א זול', "ואעפ"י שנפקע קידושין ונישואין למפרע, דמ"מ לשום אישות היהתה בעילתו, ור' אלעזר לא עבד זונה אלא כשבעה שלא לשם אישות, ולהכי נקט ההוא לשנא דפניו הבא על הפנוייה שלא לשם אישות", עכ"ל.

ועי' במל"מ (הלו' איסו"ב פ' י"ח הל' ב') דחוקר בשיטת ר"א אם דוקא בעין תקנת נישואין כדי שלא יהול עליה שם זונה, וכגון קתנה שנישאת ע"י אמה ואחיה, או אם כל שהיתה בעילתה לשם אישות אינה זונה. והביא נ"מ בקטן שנשא אשה גדולה אי אמרין דבעילתו בעילת זנות מכיוון שאין לו בה נישואין כללafi מדרבנן, או דלמא סגי בהא שכונתו לשם אישות. והביא שם דברי הריב"ש בתשובה (ס' קצ"ד) דכל שבא עליה לשם אישות לא עשה זונה אף אם אין האישות מתיקית. ועפ"ז פסק הריב"ש דקטנה שהלך אביה למדה"י ונשאת ע"פ עצמה אינה זונהafi לר"א, אף דין בה שם נישואין, כיון

שבעליתה הייתה לכוונת אישות. דאלת"ה "הרוי היא זונה דבר תורה ולא אתיא תקנתה דרבנן ועקר לאיסורא אדוריתא", עכ"ל. ולכארה סברתו כסבירת הריטב"א דהכל תלוי בכוונת הבעילה.

ובדף ס"א: פליגי התנאים לגבי מי נקרא "זונה" לעניין כהונה, והובא שם שיטת ר"א הנ"ל דאף פניו הבא על פנויה עשה זונה, והובא גם שיטת ר"ע דזונה הינו מופקרת. ועיי"ש בדברי רשי' בשיטת ר"ע, זו"ל, "מופקרת: ואפי' פנויה, מאחר שהפקירה עצמה לכל קרויה זונה, אבל משומ בעילה אחת לא הויא זונה הפנויה" עכ"ל. והעדיר המל"מ (איס"וב יח:ב) דרש"י בא להדגיש הנ"מ בין ר"א לר"ע, דשניהם מيري בפנוי הבא על בפנויה, אלא לדル"ע בעניין בעילות הרבה להחשיבה זונה, משא"כ לר"א בבעילה א'. ומדליק המל"מ דמ"מ לשניהם דוקא ע"י בעילת הפקר נעשית זונה, אבל אם היא מייחدة עצמה לאיש א', ר"א ור"ע מודים דין כאן זונה כלל. וatoi' כשיתר הריטב"א והריב"ש דהכל תלוי בכוונת הבעילה.

ב

ובאמת צ"ע בחקירת המל"מ, דלכארה טענת הריב"ש אמרת היא דאם ע"פ תורה היא זונה איך מצילין אותה ע"י נישואין של דבריהם? ואולי ייל' דכוונת המל"מ היא דבעצם הכל תלוי בכוונת הבעילה, אלא دق"ז שאין כאן נישואין חושיםם שבאמת אין כוונת הזוג לשם אישות אלא לשם זנות. דהיינו, כ"ז שאין עליהם התחייבות של נישואין, בין של תורה בין של דבריהם, חושיםם שלא גמורו בכוונתם לשם אישות ואכתי חלק דעתם לשם זנות.

אמנם בדף נ"ט. הקשה הרשב"א אמרה עבי ר"א גזה"כ לאסור מי שנבעלה שלא כדרכה לכ"ג, דחיפו"ל דהויא זונה, וכען מה שהקשה הגמ' (הובא לעיל) אלא דכאן הרשב"א מקשה דוקא על הלימוד מקרא, וכן אין לתרץ כתירוץ הגמ' דמיירי בממאנת, זו"ל, "וואי בממאנת, נישואי קטנה דרבנן הן ולא בא החתום מעט ביה שעיל ידי נישואין דרבנן", עכ"ל, והנich בצ"ע. ומבואר לרשב"א דוקא ע"י תקנת נישואין, או משל תורה או משל דבריהם, אין בעילתה בעילה זנות, אבל כוונה לשם אישות לחוד לא מהני להצלחה ממש "זונה", דאלת"ה הו"ל לרשב"א לאוקומי הדרשה של ר"אumi שמכoon לשם אישות בלי

ニישואין הלכתיים. ומזה מבואר בסופר בדבר עצם בעין תקנת נישואין כדי להצילו שם "זונה", ולא כמו שהעליתך בדבר עצם סגי בכוונה לשם אישות אלא דחוושין לכוונת זנות.

ודעת הרשב"א צריך ביאור איך עוקרים שם "זונה" של תורה ע"י תקנתה דרבנן של ממאנת, וכמו שהקשה הריב"ש.

ואולי ייל דלרשב"א בעצם הכל תלוי בכוונה לשם אישות, אלא דכ"ז שאין כאן נישואין אנן סהדי דין כוונתו לשם אישות, שכ"ז שאין לו התחייבות לאשה זאת, אין כוונתו לשם אישות למגורי ותמיד יש אייה נדנוד של זנות. אבל כשיש נישואין, אף נישואין דרבנן, מילא כוונתו הרוא לשם אישות ומה"ת אינה זונה. וצ"ל דהריטב"א ודרעימיה דפליגי על הרשב"א פליגי בטבע של אדם אם יכול לכובן למגורי אישות בלי שום התחייבות. ונ"מ דاتفاق רלב"א אם כה"ג נשא קטנה (למד"א דמותר לכך ג' לשא קטנה, עי' יבמות ס"א: ד"י"א דדוקא נשא נערה) וمعد על עצמו שבאה מכוון לשם זנות לכוארה שואה אשתו אנטשיה חתיכה דאסורה. (ומ"מ פשיטה שאין עדות כזאת מגרע בנישואין דאוריתא דברי האי גונן כוונתו לא מעלה ולא מוריד). ולכוארה כן הבינו היישר יעקב והערלע"ז בדעת הרשב"א שהקשו עליו למה אינו מוקים הפטוק של ר"א בקידוש טעות (והוסיפו שכן ראו בשעה"מ), וכן הקשה המו"ל של מוסד הר' קוק (הר' שמואל דיקמן) דאייכא לאוקומי כשהסרו עדים על הקידושין, שבכי האי גונן מוכח שכוונת הבעילה הייתה לשם אישות כיון שלא ידע כלל שאין כאן אישות ע"פ דין. אבל לכוארה מכח קושיותם צ"ל דין זה כוונת הרשב"א.

עוד יש לפרש ע"פ דברי הרמב"ם בהל' נערה בתוליה (א:ה), וזה "

"היתה אנוסה זו אסורה עליו אפילו מהיבי עשה ואפילו שנייה הרי זה לא ישאנה. וכן אם נמצא בה דבר זמה אחר שכנסה הרי זה יגרשנה שנייה. ועוד תהיה לאשה הרואה לר' עכ"ל. והרי פסק הרמב"ם דاتفاق שנויות לעריות, שאסורות רק מדבריהם, אין ראיות למאנס ופטור מלכנסם. ובכ"מ הקשה דמ"מ מה"ת היה ראייה לו ואיך פוטרים מהטיב של תורה. ועיי"ש שתידרך הכ"מ, זו"ל, "ואפשר דכיון דמדדכטיב ושמרתם את משמרתי מצאו חכמים מקום לאסור שנויות שפיר אייכא למימר דשנייה אימעטיא מולו תהיה לאשה ובלאו הכى כיון דכל מי

דרבן אסמכיננו אלאו דלא חסור שפיר איך למייר דשניה אימעיטא מולו תהיה לאשה" עכ"ל.

ולכאורה צ"ע למה דחיק הכהן לפرش כן ולמה לא תירץ בפשיטות دقאנ חוז"ל עקרו דבר מה"ת בשוא"ת כדי לקיים הסיג של שניות לעיריות. וייל דמשמע ממה שישים הרמב"ם "שני ולו תהיה לאשה" דמיiri בפטור מדין תורה. אבל מצאתי במל"מ (הלו' נערה בתולה שם) שהביא דברי מהר"א ששון דבאמת יש כאן עקירה בשוא"ת, והא דמשים הרמב"ם בקרא פירושו דכיון דחוין דבאשה שאינה ראייה לו מה"ת האיסור במקומו עומד ופטור מלכונסה, תיקנו חוז"ל כעין של תורה ואף בשניות אין לו לכונסה, מיהא מדרבן, וכדי לקיים הסיג של שניות.

אמנם במל"מ (שם) הקשה על מהר"א ששון מכמה דוכתי "שהחכמים העמידו דבריהם במקומות תורה" אף כשאין שם סייג. דעתין רמב"ם הלו' סוטה (ב:ח) דמי שמיינו בא על אשה שאסורה לו אף מדרבן אין הימים בודקין את אשתו דאיינו מנוקה מעון. וע"ע בסוטה דף מ"ד: דלר"י הגלילי הירא ורך הלבב שמתירה מעבירות שבידו הינו אף על איסורים דרבנן שבידו וכגון השח בין התפילות. וע"ע Tosfeta יבמות (ב:ג) דכהן הדירות אינם מטמא לאשתו חולוצה שמתה אף דמה"ת הוויה בכלל "לה יטמא", ואף אם נימא דבמננס יש סייג שלא יאנס שניות לעיריות, בנידון של טמאה אין שם סייג שכבר יאנס צ"ל כמש"כ הכהן דכח החכמים נובע מלאו דלא תסור, ואף מה"ת אין לו מצוה לכונסה אם היא אסורה לו מדרבן.

וייל כעין זה לרשב"א, דמכח הקרא של "לא חסור" העמידו חכמים דעת"י נישואין של דבריהם אינה זונה. ומ"מ שניי דין זה ממש"כ המל"מ בתורת. חדא, דמשמע במל"מ לכל הדוגמאות שהביא נלמדים מקרה, דבஹמשך כתוב וז"ל, "דכל הייכא דהכתוב כתוב סתם כגון הכא גבי אונס דכתיב ולו תהיה לאשה ובא למעט שאם איינו ראיי לקיימה איינו נושאה אין חילוק בזה בין אם יהיה האיסור דבר תורה או יהיה האיסור דרבנן דהכתוב הקפיד שאם אינה ראייה לקיימה שלא יקחנה... וכן גבי סוטה דרומנה אמר ונקה האיש מעון ובא הפירוש המקובל לדעת רבינו שהכתב בא למעט שאם בא אי זו ביה אסורה מימי שאין הימים בודקין אין חילוק בזה בין אם בא ביה אסורה של

תורה או מד"ס... וכן גבי מי האיש הירא דעתך ליה לר"י הגלילי שפירוש הכתוב הוא מעבירות שבידו ממעטין מקרא אפילו עבירות דרבנן. וכן גבי טומאת כהן דמייט הכתוב אדם אכן חלול באשתו דאינו מטמא לה ממעטין נמי חולצה... דכיון דרchromana אמר לא תסוד قولهו ממעטין فهو מקרא", עכ"ל, ומובואר דכל דין אלו נלמדים מקרא. אבל הרשב"א כבר כתוב בהדריא שאין הקרא של "בבתוכלה" מيري במשמעות כיון דהוי דין דרבנן.

עוד שאני דכל הדוגמאות של המל"מ היו בשוא"ת, אמן בלי סייג, ולרשב"א צ"ל דמתירים אישור זונה לכחן בקו"ע מכח לא תסור, וקשה מסווגיא ביבמות (דף צ). אין עוקרים בקו"ע. אמן, אף ברמב"ם י"ל דמכח לא תסור עקרו בקו"ע, דעתו ערל"ג (יבמות נט). ושוו"ת בית יצחק (או"ח י"ח י"ד) דמעיריים דלrome"ם אם נשא אונוסתו שהוא מאיסור שניות חייב לגרשה, וכמו שהבהיר למללה, אף דעתו בקו"ע על דין תורה של "לא יכול שלחה" (דברים כ"ב כ"ט). אמן עי"ש בבית יצחק וז"ל, "זהיכא דחכמים עקרו דת בשוא"ת ואח"כ מסתעף מזה קום ועשה יש כה ביד חכמים לעקרו" עכ"ל. וא"כ אכן צ"ע לרשב"א.

עוד יש לפרש לרשב"א ע"פ דברי תוס' יבמות (פ"ח. ד"ה מתוקחומר). איתא שם בגם' דהתירו או"א לנשא ע"פ עד אחד דמשום עיגונא אקליו בה רבנן. ומקשים התוס' איך עוקרים דבר מה"ת בקו"ע, ומתרצים דין זה עקירת דבר כיון שדומה הדבר... שבדבר שיש קצת טעם וסמך לא חשיב עוקר דבר מה"ת. וביסוד דברי תוס' אלו שמעתי מההגדר צבי שכטר שליט"א דבריו ע"פ דברי תוס' צ: (ד"ה וליגמר), בגם' שם הו"א שיש ללמד מה שאליהם הקريب בבמה דה"ה שב"ד יכולים לעקור דבר מה"ת בקו"ע, ודוחים דמיגדר מלהא אני. ופירושו שם בתוס' זהו"א דכמו שלביבא אסור "לחחש דבר", ומ"מ היה מותר לאיליהו לעקור דין תורה ע"י הקרבה בבמה, ה"ה דמותר לב"ד לעקור דבר מה"ת, דוגם לב"ד מותר לעשות תקנות כל שאינו חידוש דבר, אלא דקמ"ל דמיגדר מלהא אני. ובהגדות "חידוש דבר" ר' שכטר ביאר ע"פ דברי תוס' יבמות (ז). ד"ה חידוש" הינו דבר הסותר כלל, וכגון דם אשר מצורע שבუית נתינה ע"ג בהונות ולא כשאר אשמות שכל דמן למזבח, ועוד דוגמאות. וביעיגונא שאשה דיקא ומנסבא

דוחה דבר הדומה לרוב, וע"י ע"א דדומה לדבר העבידה לאגלווי, אין כאן חידוש דבר כמשמעותו של נושא, ולכן יש רשות לב"ד לעקור אסור א"א להקל על עיגונא. ולכארוה י"ל בדברי הרשב"א דיש כאן עקרית דין תורה ע"י תקנה דרבנן. ואף דכאן הוי בק�"ע, דמה"ת הוי לחייב את אסורה לכח"ג ועיי' הא דນבעלה בנישואין דרבנן מתיירין אותה לכח"ג ומפקיעין מינה שם זונה, מ"מ אין חידוש דבר דהנישואין נראה ממש כנישואין מה"ת ודומין להם. ומ"מ צע"ק דבסוגיא יבמות דף פ"ח. משמעו דעקרו רוק משום שרצוי להקל על עיגונא דהינו צורך גדול, וא"כ צריכים לברור מאי זה סיבה ראו חז"ל לעקור שם זונה בק�"ע אצל נשואה מדרבנן. ולכארוה יש לתחרץ ע"פ גמ' יבמות דף קי"ב: דחקנו נישואין לקטנה כי היכי שלא ינהגו בה מנהga הפקר. די"ל דאיilo היו הקטנות נשות "זונות" למפרע אחר המיאון, יצא דלא ירצה לינשא בקטנותם ויצא ע"ז תקללה שייהיו מופקרים עד שmagiyim מוגדרות. וכך תקנו חז"ל לעקור מהם שם "זונה" אחר שמיאנו וממילא (ד"ה כיון) דחז"ל תקנו שכחן יכול ליטמא לאשתו קטנה, ואף דהו היא עקריה בק�"ע הויב דבדברים הדומים וכמ"כ התוס' בדף פ"ח. לעיל. ומוכחה דחז"ל מצאו שם טעם לעקור בק�"ע כדי לחזק תקנת נישואי קטנה, וי"ל בעין מ"כ דחז"ל רצוי שהקטנות ירצו לנשא ולא יהיו מופקרים.

ג

ויש להקשות על דברי הרשב"א מסוגיא דכתובות דף כ"ט, דפליגי התנאים בדרשת "ולו תהיה לאשה" אצל המанс נערה בתולה, לשמעון התימני ממעטין אשה שאין בה הוויה, ולשמעון בן מנסיא ממעטין אשה שאינה רואיה לקיימה. ושאלת הגם' מיי' בינויו, ובבאים שם הנ"מ לכל שיטות התנאים בענין תפיסת קידושין. ולר"ע אליבא דרי' ישבע דעתן שאין לו ביה בישראל הولد ממזוז ואפי' בחיבי עשה, הנ"מ בין "הויה" לרואיה לקיימה" היא בעולה לכח"ג דהו עשה שאינו שווה בכלל, דיש בה תפיסת קידושין ומ"מ אינה רואיה לקיימה. ועיי"ש ברשי" (ד"ה בעולה) וז"ל "זוא"ת יש כאן לאו דזונה, לא אשכחן תנא דאמר פניו הבא על הפניה עשה זונה אלא ר' אלעזר ולית הלכתא כוותיה", עכ"ל.

ובמל"מ (הלו' אס"ב שם) הקשה על דברי רשי' אלו למה דחק לפרש דין הסוגיא אליבא דר"א, فهو"ל למיימר בסוגיא שם מيري במאנת דaina זונה כמסקנת גמ' יבמות, וכן ציין הב"ח בהגחותיו על הගלון, בסוגיא ביבמות מוקם במאנת והוה אף אליבא דר"א. ובשות' רשב"א (ס' אלף רל"א) כן הקשה השואל על דברי רשי' והшибו הרשב"א דריש' לא רצה לדוחק לומר שהגמ' מيري במאנת ציון שהגמ' לא הזכירה כלל.

ודברי הרשב"א אלו בשות' צרכי עיון טובא, דהרי הרשב"א עצמו בחידושיו ליבמות הובא לעיל הקשה על ר"א ליל קרא של "בתחוליה" לאפוקי בעולה שלא כדרך כיוון שכבר הויא זונה, ולא רצה הרשב"א לאוקומי במאנת כיון דמאנת הוות מדרבנן וא"א לומר שהפסוק מيري בדין דרבנן, והנה בצ"ע. וא"כ, איך יעלה על הדעת שהו"ל לרשי' לאוקומי הגמ' במאנת, ציון שהגמ' מيري באיזה אשה מייטה הקרא של "ולו תהיה לאשה", ובהכרה אין הפסוק מيري במאנת דרבנן, ולכארה דברי רשב"א סותרין זאת.

ושוב וראיתי בשעה"מ (הלו' אס"ב שם) שהקשה כן על המל"מ הנ"ל במה שתמזה על רשי' למה לא מוקים הגמ' כתובות במאנת. ותייחס שם בזה הלשון, "דודהי ר"ש בן מנסיא דדריש אשה הראיה לקימה לאו מיתורהDKRA הוא דדריש הכי, לומרDKRA אתה למעט אשה שאינה ראוייה לקימה, דהינו בעולה לכ"ג, כי היכי דעתה אצטריך קרא לדרבנן, אלא ממשמעותה הוא דנקא לה תהיה לשון קיום, כמו"ש רשי' זיל שם, וא"כ אייכא למימר שפירDKRA אתה למעט חייבי לאוין וכיוצא מטעמא שאינן ראויין לקימין, אלא דכיווןDKPIDEI קרא לומר דבענן ראוייה לקימה, מAMILIA ממעטינן נמי בעולה לכ"ג לדידןDKTAKNO דרבנן נשואין בקטנה, וליכא לאו דזונה, אלא עשה מטעמא דaina ראוייה לקימה" עכ"ל, ואין כוונתו כ"כ ברורה במה שמחلك בין יתורא ל"משמעותה". (ומה שציין לרשי' הינו בד"ה שיש בה הוה, דלי' שמעון התימני "תהייה" משמע הויות קידושין, ולר"ש בן מנסיא משמע לשון קיים). ולכארה כיוון למש"כ התוס' (יבמות נ"ט): ד"ה הא מני, דהביאו התוס' את הגמ' כתובות (מ). דין עשה של "ולו תהיה לאשה" דוחה הל"ת של אינה ראוייה לקימה כגן מזרות וכדומה (רש"י) דשאני עשה זו די אמרה לא בעינה מי איתיה לעשה כלל, ובכ"י

האי גונן לא אמרין דעשה דוחה ל"ת, ע"כ. והקשר התוס' דא"כ למל" דרשא למיט אשא שאינה רואיה לקיימה כוון דמילא פטור מלישא אשא שאסורה לו דאין עשה דוחה ל"ת במצבה זו. ועיי"ש בתוס' שתירצ'ו בשם ר"י דהא אמרין דאי אמרה לא בעינא אין כאן עשה, היא גופא נלמדת מקרה של "לו תהיה", שתהיה מדעתה, וכיון דבעינן מדעתה מAMILא בעין מישחו שרואיה לה גם מדינה, שלא יעלה על דעתה מי אסור לה, ע"כ. וכן משמע מלשון רשי"י בכתובות (שם) ד"מלמדין אותה לומר אני רוצה". ולכאורה כוונת השעה"מ,داولו הקרא של "ולו תהיה" בא למיט נשים פרטיות שאסורה לו, וכגון זונה לכ"ג, אין לומר שמיירי בנישואין דרבנן שלא הי בעולם בשעת גזה"כ. אמנים כיוון שהקרא בא למיט כל מי שלא יעלה בדעתה לנישואין מצד ההלכה בשעת השאלה, ה"ה להיפך לכל מי שיעלה על דעתה מצד ההלכה יש לו מצוה לכונסה. וכיון שכן, ה"ה מי שרואיו לו ורק משום תקננת דרבנן כגון נישואין של דבריהם, שלא איכפת לנו מאייזה סיבה היא רואיה לו, אלא כל שימושה רואיה לו מן הדין שפיר יש לו מצוה לכונסה, שכן כוונת הקרא מעיקרא לכלול כל אשא שבשעת השאלה תהיה רואיה לו ויעלה על דעתה מצד הדין. ולכאורה יש לתרך בסברא זאת גם לדברי הרשב"א, אף דין הדרשא של "בבתוכליה" מيري בדיון דרבנן, הינו משום שהויא דרשה ומיעוט לדברי פרטוי שהיota בעולם בשעת גזה"כ, אבל שפיר י"ל מהפסוק של "ולו תהיה" מيري בדיון דרבנן של ממאנת דשם הגזה"כ הויא משמעות הכלולות כל מי שרואיו לו למעשה בשעת השאלה. ולכן אילו לא היה דחוק בגם' כתובות, שפיר הו"ל לרשי"י לאוקומי במאנת.

ומ"מ רק אפשר לתרץ כן לדשב"א אליבא דפירוש שני שלו בכתובות (מ). דפירוש כמו דברי התוס', ווז"ל, "יש לפреш דכוון דעתיא לעכובי, השთא דאסירא ליה אנן סחרוי ולא ניחא ליה", עכ"ל. אבל לפירוש ראשון שם דכוונת הגמ' במש"כ "אי אמרה לא בעינא ליה מי איתא לעשה כלל" הינו דהאיסור קיל טפי ולכן ל"א עשה דוחה ל"ת, אכתי צ"ע.

(ויש להעיר דכפирוש זהה בגם' כתובות, דהכל תלוי בדעתה הנΚבעת ע"פ הדין, כן הבין הגר"א בדעת הרמב"ם הנ"ל לעניין שנייה, דעתו ש"ע אה"ע (ס"י קע"ז סע' ד') שהביא דברי הרמב"ם לדינא,

ובביאור הגרא"א שם (ס"ק י"ג) מצין דברי רשי"י כתובות (מ.) דמלמדין אותה לומר שאינה רוזחה. וכן הבינו הייש"ש (כתובות פ' ג' סי' י"ד ופנ"י (כתובות מ. ומכות טו)).

ואף דשעה"מ כחוב כן לפרש דברי המל"מ, בסוף דחיה ממש"כ המל"מ אצל הרמב"ם הנ"ל לענין שנויות. דעתו"ש במל"מ שהביא גמ' כתובות דף כ"ט: הובא לעיל שפליגי שמעון התימני ושמעון בן מנסיא בפסקוק של "יזלו תהיה לאשה", ולר"ע אליבא דרי' ישוב מוקמינן בבעולה לכיה"ג, והקשה למה לא מוקמינן בתנינה שהיא אסורה לו מדרובנן ושפיר יש בה חפיסט קידושין אף לר"ע, ומ"מ אסורה לו ואינה ראוייה לקיימה, ושפיר הוויא נ"מ בין התנאים, ולמה לגמ' לדוחוק ולאקוומי בעולה לכיה"ג. ותירץ ד"בכוונת הכתוב פלייגי ואייכא נפקותא דבר חורה בינייהו". מבואר דלא הבין ממש"כ השע"מ, ואינו שייך לאקוומי הקרא באיסור דרבנן. ובאמת גם יש להקשוט על המל"מ מה שכתב על הרמב"ם הנ"ל, והבאתי לשונו לעיל, דמשמע במל"מ דכל hei סוגיות של אונסה, נקי מעון, החזר מעבירה שבידוג, וכי שאינו מטמא לחולצתו, כל נלמדים מהכתוב אף דהמ דינים דרבנן, והו סתירה מיניה וביה, וצ"ע.

ד

ובחות' יבמות (נ"ט). ד"ה אילימה בcdrוכה הקשו על דברי רשי"י כתובות (ל.). אדם מיריאymi שנבעלה שלא cdrוכה ממש"כ רשי"י שם הו"ל לגמ' למperfך הניחא לר"א, דנעבהלה שלא cdrוכה הות בעולה, אבל לר"מ מי אייכא למימר, ודחו דברי רשי"י. ולכאורה הו"ל לתוס' להקשוט טפי דריש"י כתובות מוקי הגמ' דוקא לא אליבא דרי"א, דרי"א הול"ל דהיא זונה, וצע"ג דדוקא לר"א הות בעולה שלא cdrוכה וכמו שהקשטו התוס'. אבל לכואורה לקושיא זאת יש לדוחות דגם' שם ס"ל קר"א בחדא ופליג עלה בחדא, דס"ל קר"א דהות בעולה שלא cdrוכה אבל לא ס"ל קר"א بما שפנוי הבא על הפנויה עשה זונה, וכמש"כ התוס' דף נ"ט: (ד"ה "זורב אמר") בדעת רב, עיי"ש.

ועוד הקשה המל"מ (אסו"ב שם) ממש"כ רשי"י יבמות הובא לעיל דמשמע דכל שמכוון לשם אישות לא עשה זונה, דא"כ הו"ל לרשי"י

לאוקומי סוגיא דכתובות במי שבא עליה שלא כדרכה לשם אישות והויא בעולה שאינה זונה אף אליבא דר"א, וצ"ע.

ה

ולענין החקירה של המל"מ אם בעין תקנת נישואין כדי להפקייע שם "זונה", לכוארה פליגי בה בעלי התוט. דאיתא ביבמות (ס"ב): "ת"ר האוחב את אשתו בגופו והמכבדה יותר מגופו והמדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה והמשיאן סמוך לפירקן עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהליך". ועיי"ש בתוס' זהא דמשיאן סמוך לפירקן קאי גם על בניו הקטנים, ואע"ג דאיין נישואין לקטן, "מ"מ להכי תקינו ליה נשואין שלא הויא בעילתו בעילת זנות". ותוס' הרא"ש מפרש דהאי ד"תקינו ליה נשואין" היינו הא דכתובות כתובה אף כשהגדיל כדאיתא בכתובות (צ). ולכוארה מדויק מדברי Tos' דסובר כשיטת הרשב"א דדוקא ע"י תקנת נישואין אין בעילתו בעילת זנות, אבל הא דבעילתו לשם אישות לחוד לא מהני. ועיין במסורת הש"ס שם שמצין "ועי היטב תוס' لكمן צו: ד"ה נשא" וקצת משמע דפליגי. ובתוס' צ"ו: איתא דהמשיא את בנו קטן "לא חשיבא ביאת זנות" ואין התוס' מזכירים שם עניין של תקנה, ומשמע דסוברים שככל שמצוון לשם אישות אין כאן זנות.